

Λογοτεχνικές προτάσεις

Γ' Γυμνασίου

1. Αλεξάνδρα Μητσιολίτη, Ξυπόλητοι ήρωες, εκδ. Πατάκης

Ο Τάκης, η Σταυρούλα, η Αλιέγρα, ο Πέπο, ο Άρης, η Ελένη, ο Έκτορας, η Αγγελική και η Λούνα ζουν στη Θεσσαλονίκη τα σκοτεινά χρόνια της γερμανικής Κατοχής. Μέσα σε μια πόλη που η μπότα των Γερμανών προσπαθεί να ταπεινώσει απ' άκρη σ' άκρη, αγωνίζονται να επιβιώσουν και ταυτόχρονα να αντισταθούν στον ναζισμό. Ζουν εμπειρίες που τους καθορίζουν και πολλή φορές δίνουν μάχη για να ξεφύγουν από τον θάνατο που τους κυκλώνει. Και μέσα στα μεγάλα ιστορικά γεγονότα ξετυλίγονται απεγνωσμένοι έρωτες, αδερφικές φιλίες, πράξεις αυταπάρνησης, επιστροφές από χρωστούμενα του παρελθόντος. Και κάποτε είναι τα ζάρια της τύχης που αποφασίζουν για τον θάνατο και τη ζωή. Οι Ξυπόλητοι ήρωες είναι ένα ιστορικό μυθιστόρημα για την Κατοχή και την Αντίσταση, για το ξυπόλητο τάγμα και το ξεκληρίσμα των Εβραίων της πόλης. Οι Ξυπόλητοι ήρωες είναι πάνω από όλα η ιστορία των απλών, καθημερινών ανθρώπων της που απέκτησαν το ανάστημα όσων γράφουν την ιστορία με τις ίδιες τους τις πράξεις.

2. Ελένη Δικαίου, Ο τελευταίος Έλληνας της Σμύρνης, εκδ. Πατάκης

Σμύρνη σήμερα. Ένα συνέδριο μεταφραστών τελειώνει τις μέρες του Πάσχα. Στον κήπο της Αγίας Φωτεινής, της μικρής εκκλησίας την οποία έχει παραχωρήσει το οθλιανδικό προξενείο για τις θρησκευτικές ανάγκες της οθλιγάριθμης ορθόδοξης κοινότητας, δυο άνθρωποι συναντιούνται τυχαία το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής, λίγο πριν βγει ο Επιτάφιος. Ένας νεαρός μεταφραστής κι ένας γέρος μαθητής της παλιάς Ευαγγελικής Σχολής Σμύρνης. Ο ένας αγωνιά για το χρέος που δεν κατάφερε να ξεπληρώσει, ο άλλος αναλαμβάνει να το ξεπληρώσει αυτός. Μια μαθητική εργασία. Ένα κουρελιασμένο πουκάμισο: «Όχι... Έχει πάνω του το αίμα του δεσπότη!». Η αλήθεια που δεν πρέπει να χαθεί. Πώς μπορεί να γίνει η αλήθεια λέξεις; αναρωτιέται ο νεαρός μεταφραστής. Εκείνος τις λέξεις έχει συνηθίσει να τις μεταφράζει, πώς θα μπορούσε να «μεταφράσει» γεγονότα και συναισθήματα, να τα κάνει λέξεις και να φτιάξει ένα βιβλίο με την αλήθεια τους; Όμως έχει αποδεχτεί την κληρονομιά, το χρέος είναι πια δικό του.

3. James Preller, Θεατής ή το επόμενο θύμα, εκδ. Πατάκης

Ο Έρικ είναι καινούριος στην πόλη αληθιά και στο σχολείο. Μια μέρα γνωρίζει τον Γκρίφιν, έναν πολύ κουλή και δημοφιλή συμμαθητή του που πάντοτε περιτοίχιζεται από τη συμμορία του. Ο Έρικ βλέπει τη βία και τον εκφοβισμό που ασκεί η συμμορία του Γκρίφιν, αληθιά προτιμάει να μένει σιωπηλός θεατής.

Φοβάται μη γίνει κι αυτός θύμα τους. Κάποτε όμως ο Γκρίφιν τον προκαλεί. Και τότε ο Έρικ θα σπάσει τη σιωπή... Ένα καθηλωτικό βιβλίο για τον σχολικό εκφοβισμό και τη συνωμοσία της σιωπής.

4. Βασίλης Παπαθεοδώρου, Στη διαπασών, εκδ. Καστανιώτης

Ο Θανάσης αγαπά το μίσος. Επίσης τρελαίνεται για τη μουσική, αληθιά εκνευρίζεται με τους καθηγητές του, τους ξένους και τ' αδελφία του. Δέρνει τους συμμαθητές του, μαλώνει με τον πατριό του, εγκαταλείπει το σπίτι του, μηδέκεται σε ρατσιστικές οργανώσεις. Προτιμά τη βία, και ό,τι κάνει το βρίσκει σωστό. Βγάζει γλώσσα στη ζωή και τη μουντζώνει. Τι θα γίνει όμως όταν και η ζωή αποφασίσει να του βγάλει τη γλώσσα; Όταν ο ίδιος καταλάβει ότι εκείνο που μισεί περισσότερο είναι το είδωλό του στον καθρέφτη;

5. Luigi Ballerini, Η Χάννα δεν κλείνει ποτέ τα μάτια, εκδ. Πατάκης

«Οι ναζί μπορούν να μας πάρουν τα πάντα, μα όχι τις αναμνήσεις μας, ούτε και τη λαχτάρα μας να τις αφηγηθούμε, να τις μοιραστήσουμε μ' αυτούς που αγαπάμε. Μπορούν να αρπάξουν τις φωτογραφίες μας, να καταστρέψουν τα κάδρα που κεντήσαμε με αγάπη, να κρύψουν τα βιβλία μας, να κλέψουν όλα τα αντικείμενα της ζωής μας, αληθιά δεν μπορούν να μας εμποδίσουν να σκεφτόμαστε και να θυμόμαστε, τουλάχιστον όχι όσο είμαστε ζωντανοί...» Θεσσαλονίκη, 1943. Οι Ες Ες έχουν καταφτάσει στην πόλη με σκοπό να εξουλώσουν τη μεγάλη και πλούσια εβραϊκή κοινότητα που ζει εκεί εδώ και αιώνες, απειλώνοντας όλες τις οικογένειες και κλέβοντας τις περιουσίες τους. Ενώ τα τρένα φεύγουν αδιάκοπα με προορισμό την Πολωνία και τα στρατόπεδα συγκέντρωσης, στη Θεσσαλονίκη, ρημαγμένη από το ναζιστικό μένος, δύο ιστορίες κυλούν παράλληλα. Η ιστορία της Χάννα και του Γιοσέφ, δύο δεκαπεντάχρονων παιδιών που ζουν στο γκέτο της Καθαμαριάς και αναζητούν μια σανίδα σωτηρίας για να ξεφύγουν από τη βία και τις θηριωδίες των ναζί, και η ιστορία του Ιταλού πρόξενου Γκουέλιφο Ζαμπόνι και του λοχαγού Λουτσιάνο Μέρτσι, οι οποίοι κόντρα στον χρόνο αγωνίζονται να σώσουν όσο περισσότερες ανθρωπίνες ζωές μπορούν. Ένα συγκλονιστικό μυθιστόρημα που βασίζεται σε πραγματικά γεγονότα και μεταφέρει το μήνυμα της ελπίδας, της ανδρωπιάς και της έμπρακτης αλληλεγγύης.

6. Βισσαρία Ζορμπά - Ραμμοπούλη, Σελίδες ενός έφηβου χειμώνα, εκδ. Πατάκης

Η ανέμελη ζωή της δεκαεξάχρονης Τζένης έχει ανατραπεί μετά τον αιφνίδιο χαμό του πατέρα της. Για να προστατευτεί από το νέο, εχθρικό (κατά τη γνώμη της) περιβάλλον στο οποίο ζει, αληθιά και από το σκοτεινό παρελθόν της οικογένειάς της, επιλέγει να γράφει τις σκέψεις και τα συναισθήματά της σε μορφή στίχων και παύει να επικοινωνεί ουσιαστικά με τους γύρω της. Πού θα οδηγήσει, όμως, αυτή η τακτική, εκτός από το αδιέξοδο; Όταν πια η Τζένη αποφασίσει να πάρει τη ζωή της στα χέρια της, θα βρει ανέλπιστα σύμμαχο στην προσπάθειά της τον μύθο της έφηβης Αντιγόνης και τη δύναμη της ποίησης.

7. Ελένη Πριοβόθου, Φως σε μαύρο ουρανό, εκδ. Καστανιώτης

«...Μερικές φορές ένιωθα ότι δεν τα ζούσα εγώ, ρε συ. Τότε, εκείνο το βράδυ που κατέφυγα στον σκουπιδοτενεκέ και έσκυψα να πάρω ένα μισοφαγωμένο σάντουιτς, είπα "πάει, αυτός είναι ο κόσμος μου πια. Θα ζω ανάμεσα στα σκουπίδια και τα αποφάγια, ένα σκουπίδι με ψυχή, που θα ριώνει μέσα στην αδικία και στο ψέμα". Όμως η τύχη μίλησε αληθινώς σ' εμένα. Και την άκουσα. Δεν της γύρισα την πλάτη κάνοντας τον κάμποσο, γιατί την τύχη την φτιάχνεις εσύ, φίλε μου...» Ο δεκαεξάχρονος Ντίνοσ, μαθηματικό κεφάλι, κατεβάζει διαρκώς την κουκούλα. Για να μη βλέπει και να μην τον βλέπουν. Οι συζητήσεις της ζωής του δεν τον ευνοούν. Τρέχει σαν δαρμένο σκυλί. Και πεινασμένο. Η οικογένεια έχει πάψει να αποτελεί γι' αυτόν ασφαλές καταφύγιο κι εκεί έξω ο κόσμος μοιάζει εχθρικός. Όμως βγαίνει να τον αντιμετωπίσει. Μέσα στα ερείπια, ένα όνειρο φυτρώνει. Το ακοιουδεί. Στην αβέβαιη πορεία του συναντά ανθρώπους σαν κι αυτόν. Ενώνουν τις δυνάμεις τους και βάζουν τα υποστυλώματα, όχι απλά της επιβίωσης, αλλά της ζωής. Ένα βιβλίο για την καταστολή του μίσους, την πίστη σε έναν σκοπό και την καθηλιέργεια της αγάπης ως μοναδικό προορισμό, μέσα σε έναν εχθρικό κόσμο που αληθίζει δραματικά.

8. Μαρούλα Κηλιάφα, Δύσκολοι καιροί για μικρούς πρίγκιπες, εκδ. Καστανιώτης

Τόπος: Μια επαρχιακή πόλη. Χρόνος: 1989. Σκηνικό: Ένας ιδιωτικός ραδιοφωνικός σταθμός. Πρωταγωνιστές: Τέσσερις νέοι που οραματίζονται ν' αληθιάξουν τον κόσμο. Η ιστορία αρχίζει με μια είδηση από το αστυνομικό δελτίο: Ένα κλεφτρόνι, δεκαπέντε μόλις χρόνων, βρίσκει το θάνατο καθώς προσπαθεί να ξεφύγει από τους αστυνομικούς. Ποιο είναι αυτό το παιδί; Από πού ξεκίνησε; Πώς και γιατί βρέθηκε στο περιθώριο; Η δημοσιογραφική έρευνα μας αποκαλύπτει τη μοναχική πορεία ενός έφηβου που μεγαλώνει με τα τραγούδια του Πρινς και του Τζιμ Μόρισον, τις σαπουνόπερες της τηλεόρασης, τη συντροφιά του Μικρού Πρίγκιπα και τ' όνειρο της μεγάλης περιπέτειας. Ένα μυθιστόρημα τρυφερό και συνάμα βίαιο, που ανατέμνει την εφηβεία και μιλάει για τα αδιέξοδα της νεολαίας.

9. Το ημερολόγιο της Άννας Φρανκ, εκδ. Πατάκης

Πρόκειται για την πασίγνωστη μαρτυρία ενός εφήβου κοριτσιού που αφηγείται τις ημέρες του Β' Παγκοσμίου πολέμου όπως τις έζησε μέχρι να εισβλήθουν στο μέρος όπου κρυβόταν με την οικογένειά της οι κατακτητές. Η γραφή απλή και κατανοητή, για αυτό και το καθιστά κατάλληλο για κάθε ηλικία, καθώς θα το χαρακτήριζε κάποιος πιο «ιστορία» από την ίδια την ιστορία. Ένα βιβλίο που θα σημαδεύσει κάθε αναγνώστη σε όποια ηλικιακή φάση βρίσκεται και δεν θα το ξεχάσει ποτέ σε όποια ηλικιακή φάση κι αν το διάβασε.

10. Fredrik Backman, Η Μπριτ – Μαρί ήταν εδώ, εκδ. Κέδρος

Η Μπριτ-Μαρί δεν αντέχει την ακαταστασία – ακόμη και ένα συρτάρι με ανακατεμένα μαχαιροπίρουνα μπορεί να την αποσυντονίσει εντελώς. Επίσης ξυπνάει κάθε μέρα την ίδια ώρα και τρώει το φαγητό της ακριβώς όταν πρέπει, γιατί έτσι κάνουν όλοι οι πολιτισμένοι άνθρωποι. Δεν είναι επιθετική – κάθε άηλο. Απλώς μερικές φορές οι άνθρωποι παρερμηνεύουν τις καλοπροαίρετες παρατηρήσεις της και τις θεωρούν κακόβουλη κριτική. Στα εξήντα τρία της όμως η Μπριτ-Μαρί νιώθει πως έχει υποστεί αρκετά. Αποφασίζει ύστερα από σαράντα χρόνια να διαλύσει τον γάμο της, να παρατήσει το σπίτι της και να βρει δουλειά στο μοναδικό μέρος όπου μπορεί: στο Μποργ, ένα κατεστραμμένο από την οικονομική κρίση και σχεδόν ερειπωμένο χωριό. Η Μπριτ-Μαρί, που σिकाίνεται το ποδόσφαιρο, γίνεται προπονήτρια μιας ομάδας εφήβων που δεν έχει καμία ελπίδα. Εκείνη, που σικαίνεται τους θορύβους και τη βρωμιά, ζει πλέον σε έναν χώρο γεμάτο φωνακλιάδικα παιδιά, πατάει σε λασπωμένα πατώματα και συγκατοικεί (κυριολεκτικά) με έναν αρουραίο. Και όμως σ' αυτό το αφιλόξενο περιβάλλον η Μπριτ-Μαρί νιώθει πως γίνεται κάθε μέρα και πιο χρήσιμη στους γύρω της.

11. Νένα Μερικά, Ζωή στα ροζ, εκδ. Κέδρος

Το δαιμόνιο ντετεκτιβικό δίδυμο Μίητος – Θεοδώρα επί τα ίχνη της δεκαοκτάχρονης Ζωής και της νεαρής θείας της, που έχουν εξαφανιστεί μυστηριωδώς. Μόνο ρόδινη δεν ήταν η ζωή της Ζωής μέχρι σήμερα. Μοναδική ροζ πινελιά, η καδένα με τη ροζ κουκουβάγια, ευθύμιο από μια μάνα την οποία δεν γνώρισε ποτέ – μια μετανάστρια που αναγκάστηκε να φύγει από τη νέα της πατρίδα κυνηγημένη, ή μια αδίστακτη τυχοδιώκτρια που παράτησε σύζυγο και παιδί για να κάνει τη ζωή της; Και ποια είναι η νεαρή θεία, φύλακας άγγελος της Ζωής; Καθώς κανένας στον τόπο καταγωγής ανιψιάς και θείας δεν φαίνεται να νοιάζεται για την εξαφάνισή τους, ο Μίητος και η Θεοδώρα αρχίζουν μια εξονυχιστική έρευνα, που μέσα από κωμικοτραγικά γεγονότα θα τους οδηγήσει στην ανακάλυψη ενός κόσμου ασφυκτικού, συχνά αμείλικτου, για το γυναικείο φύλο. Ερευνώντας την υπόθεση, οι δύο φίλοι διασταυρώνουν τα ξίφη τους και ανταλλάσσουν καυστικά σχόλια για τη θέση της γυναίκας σήμερα, την πολιτική ορδότητα, το Με Τοο. Τελικά η σύγκρουση αρσενικού – θηλυκού δεν έχει τέλος!